

**VYHLÁSENIE PREZIDENTA SR
k referendu o zrušení protiruských sankcií**

Bratislava, 4. 6. 2025

Vážené dámy a páni, vážení spoluobčania!

Piateho mája tohto roku som od petičného výboru, ktorý zastupuje pán Róbert Švec, prevzal petíciu občanov Slovenskej republiky. Predmetom tejto petície je návrh na vyhlásenie referenda s nasledovnou otázkou. Citujem:

„Súhlasíte s tým, aby Slovenská republika neuplatňovala sankcie voči Ruskej federácii, ktoré škodia slovenským občanom, živnostníkom aj podnikateľom?“

Koniec citácie.

Kým vám oznámim svoje rozhodnutie o tejto požiadavke, chcel by som najprv slovenským občanom ozrejmiť celý proces prijímania sankcií. Aby sme presne vedeli, o čom dnes hovoríme. Sankcie voči Ruskej federácii, ale aj voči občanom či firmám v iných krajinách, ktoré podporujú agresiu na Ukrajine, sú prijímané Európskou úniou. Schvaľujú sa jednomyseľne, rozhodnutím všetkých členských krajín. Slovensko na týchto samitoch zastupuje a postoj štátu prezentuje predseda vlády Slovenskej republiky. Tieto sankcie sú zároveň opakovane schvaľované a potvrdzované každých šesť mesiacov.

Každých šesť mesiacov teda prichádza premiér najprv na rokovanie parlamentného výboru pre európske záležitosti a následne s jeho mandátom odchádza aj na samotný európsky samit. Postoje predsedu vlády opisuje verejne aj samotný Úrad vlády Slovenskej republiky týmito slovami, citujem:

„V procese prijímania sankcií Slovenská republika starostlivo posudzuje ich potenciálne dopady na ekonomiku, obchod aj bilaterálne vzťahy s tretími krajinami a nesúhlasí s takými opatreniami, ktoré by boli v rozpore so záujmami, bezpečnosťou alebo suverenitou Slovenskej republiky.“ Koniec citátu.

Ešte raz zopakujem – samotná vláda cez svoj úrad hovorí, že „nesúhlasí s takými opatreniami, ktoré by boli v rozpore so záujmami, bezpečnosťou alebo suverenitou Slovenskej republiky.“ Skrátka, predseda vlády Slovenskej republiky má vždy právo nehlasovať za to, čo podľa nej Slovensku škodí. Ak sú však raz už ale sankcie jednomyseľne schválené, stávajú sa súčasťou právneho poriadku Európskej únie, a teda aj Slovenskej republiky ako jej členského štátu. A porušovanie týchto noriem je sankcionované – a dokonca bude od 1. augusta na Slovensku aj trestné.

Aby som to uzavrel: Ak by sa raz Slovensko v referende rozhodlo odmietnuť sankcie proti Ruskej federácii, rozhodlo by sa odmietnuť aj to, za čo samo prostredníctvom svojho premiéra na európskej pôde hlasovalo.

Vážení spoluobčania,

a teraz už k samotnej petícii za vypísanie referenda. Prezident Slovenskej republiky má podľa zákona povinnosť preskúmať takúto petíciu. Musí zistiť, či je v súlade so zákonmi, či svojím obsahom zodpovedá našej ústave a či spĺňa všetky predpísané záležitosti a náležitosti, ktoré presne pomenúva zákon o podmienkach výkonu volebného práva a zákon o petičnom práve. Zákon o podmienkach výkonu volebného práva zároveň nariaďuje prezidentovi odmietnuť vyhlásenie referenda, ak všetky požadované náležitosti nespĺňa.

Po dôkladnom preštudovaní, či odovzdaná petícia tieto podmienky spĺňa alebo nespĺňa, dnes musím verejne oznámiť, že referendum s požadovanou otázkou nie je možné vyhlásiť. Celé podrobné vysvetlenie so všetkými odkazmi na konkrétne právne normy nájdete následne v mojom rozhodnutí, ktoré som dnes oficiálne pred malou chvíľkou podpísal. Dovoľte mi však teraz stručne vysvetliť, prečo som nemohol vyhlásiť referendum s otázkou podľa požiadavky petičného výboru.

Výsledkom akéhokoľvek návrhu na vyhlásenie referenda musí byť záväzná právna norma, ktorá trvalo, zrozumiteľne a hlavne jednoznačne upraví určitý okruh spoločenských vzťahov. Musí byť preto formulovaný tak, aby bol jasný, určitý a predvídateľný. Musí byť jednoznačný, aby si ho jeho prípadní adresáti nemohli vykladať svojvoľne. Návrh, ktorý som preskúmal, nie je ani jednoznačný, ani určitý, ani predvídateľný, a teda by bol v praxi nevykonateľný. V požadovanej otázke sa skrývajú hneď minimálne tri zásadné nejasnosti, s ktorými sa jednoducho nie je možné vysporiadať. Ešte raz prečítam túto otázku:

„Súhlasíte s tým, aby Slovenská republika neuplatňovala sankcie voči Ruskej federácii, ktoré škodia slovenským občanom, živnostníkom aj podnikateľom?“

Prvou nejasnosťou, dámy a páni je, čo sa myslí pod pojmom Slovenská republika. Ide len o štátne orgány? Alebo ide aj o celý podnikateľský sektor, respektíve každého jedného občana? Ide aj o slovenské obce, mestá a vyššie územné celky? Formulácia tejto časti otázky nedáva dostatočnú odpoveď na to, kto je alebo nie je vykonávajúcim subjektom, a tým nezodpovedá článku 1 ods. 1 ústavy.

Druhou nejasnosťou sú sankcie voči Ruskej federácii. Opäť, ide len o štátne orgány Ruskej federácie? Alebo ide o všetkých jej občanov? Ako sa vysporiadať napríklad so sankciami voči osobám a firmám z tretích krajín, ktoré sa ocitli na takzvaných sankčných zoznamoch kvôli svojej podpore ruskej agresie na Ukrajine, ale nijako nepodliehajú právomociam Ruskej federácie?

Návrh na vyhlásenie referenda tak v časti slov „voči Ruskej federácii“ porušuje opäť právnu istotu, a tým článok 1 ods. 1 ústavy. A napokon tretia časť otázky. Kto a na základe čoho dokáže jednoznačne stanoviť, ktoré sankcie škodia slovenským občanom, živnostníkom aj podnikateľom?

Ktorý orgán a podľa akého zákona by to mal posudzovať? Keďže neexistuje norma, na základe ktorej by sa dala posúdiť škodlivosť sankcií, bol by takýto zákon jednoducho nevykonateľný. A dodávam, že z otázky dokonca nevyplýva ani to, či má ísť o rozhodnutie len do budúcnosti, teda o pokyn odmietnuť ďalšie prípadné sankcie - alebo sa má týkať aj tých súčasných sankcií, za prijatie ktorých už Slovensko 17-krát hlasovalo.

Vážené dámy, vážení páni!

Ústava Slovenskej republiky ukladá prezidentovi Slovenskej republiky zodpovednosť za ústavnosť a zákonnosť vyhlásenia referenda. Ak však prezident zistí, že nebola splnená niektorá z predpísaných ústavných a zákonných podmienok na vyhlásenie referenda, nemôže takéto referendum vyhlásiť. A to je aj prípad petície, ktorú som v posledných týždňoch posudzoval. Preto opakujem, požadované referendum jednoducho nie je možné vyhlásiť.

Vážení spoluobčania!

Hlas ľudu je počas celej mojej politickej dráhy tým najdôležitejším hlasom. A vždy som naň hľadel s tým najvyšším rešpektom a je pre mňa základným pilierom celého demokratického zriadenia na Slovensku.

A som pripravený vyhlásiť referendum vždy, keď budú splnené ústavné a zákonné podmienky na jeho vyhlásenie. V tomto prípade sa tak však nestalo.

Pri svojom rozhodovaní som sa obrátil aj na viaceré štátne orgány, ktoré by v prípade vyhlásenia referenda a jeho úspešného výsledku boli nakoniec zodpovedné za jeho vykonávanie.

Nešlo mi v tomto prípade o ústavné posúdenie situácie, ale o konkrétnu možnosť bezprostredného a okamžitého naplnenia ústavnej normy, ktorá by bola úspešným referendum vyhlásená v zbierke zákonov.

Z odpovedí ministra spravodlivosti a ministra zahraničných vecí vyplývajú závažné pochybnosti o tom, či by bol prípadný platný výsledok referenda aj skutočne vykonateľný.

A opäť pripomínam aj verejné stanovisko Úradu vlády k petícii s tou istou témou spred niekoľkých týždňov - že Slovenská republika nehlasuje za také opatrenia, ktoré by boli v rozpore s jej záujmami, bezpečnosťou alebo suverenitou.

Dámy a páni,

Dovoľte mi na záver ešte jedno dôležité, ale naozaj veľmi dôležité upozornenie. Kancelária prezidenta Slovenskej republiky nemá oficiálne oprávnenie skúmať pravosť podpisov na petičných hárkoch. Jediným našim oprávnením je skúmať, či je petičný hárok vyplnený každým občanom správne, má požadované údaje a je ním vlastnoručne podpísaný. Pokiaľ sa tento právny stav, dámy a páni, nezmení, tak človek, s prístupom do otvorenej databázy obyvateľov Slovenskej republiky, bude môcť napríklad s podporou umelej inteligencie v rozsahu niekoľkých týždňov odovzdať formálne a na prvý pohľad úplne dôveryhodne vyzerajúci dostatočný počet podpisov pod akúkoľvek otázku vyzývajúcu na zvolanie akéhokoľvek referenda.

Podpisov, ktorých pravosť nie je prezident oprávnený preskúmať. Preto veľmi dôrazne upozorňujem vládu a štátne orgány, že pokiaľ štát nezmení svoje pravidlá - mimochodom, pochádzajúce ešte z roku 1990 – nie je možné ani teraz a ani v budúcnosti preveriť vážne podozrenia o pravosti podpisov. A teda ani overiť skutočnú vôľu človeka, ktorý je uvedený na petičnom hárku a možno o tom ani netuší.